

Les 26

Congruentie

Er moet overeenstemming tussen onderwerp en persoonsvorm zijn (=congruentie).

Hier volgen meer woorden die in betekenis meervoud zijn, maar grammaticaal in het enkelvoud gebruikt worden: bende, berg, blik, bos, drom, hoeveelheid, klunnen, kudde, lading, leger, legioen, menigte, reeks, rij, schare, school, serie, soort, stoet, verzameling, zootje, troep.

Ik ga met mijn neef naar Den Haag.
Wij gaan naar de ambassade.

Als het onderwerp enkelvoud is, moet de persoonsvorm ook enkelvoud zijn. Bij sommige woorden gaat dat snel fout. Het woord **aantal** is grammaticaal *enkelvoud*, hoewel er meer personen of dingen mee bedoeld worden.

Een groot **aantal** mensen **ging** niet naar de stembus.
Die **zwerm** vogels **trekt** naar warmere landen.
Een **groep** jongeren **hing** rond op het plein.

Enkele soortgelijke groepsaanduidende woorden die ook met een grammaticaal **enkelvoud** gebruikt worden, zijn:
een handjevol, een massa, een stel, een tiental (of andere hoeveelheid).

Voorbeelden:

Er **was** maar een **handjevol** mensen aanwezig bij de prijsuitreiking.
Een **massa** mensen **ging** kijken naar de rijtoer van de koningin.
Wat een **stel** vervelende mensen **is** dat!
Een **tiental** mensen **bleef** nog zitten na die rumoerige vergadering.

Maar kijk nu naar deze zin:

De **media geven** een vertekend beeld.

Media is het meervoud van het Latijnse woord *medium*.

Hierbij moet wel de meervoudsvorm van het werkwoord gebruikt worden!

Andere woorden van Latijnse oorsprong met hun meervoudsvorm zijn:

museum	-	musea
lyceum	-	lycea
gymnasium	-	gymnasia
datum	-	data
centrum	-	centra
visum	-	visa
medicus	-	medici
criticus	-	critici
stimulus	-	stimuli

Meer 'alledaagse' woorden hebben een

Nederlands meervoud:

bonus	-	bonussen
cursus	-	cursussen

Oefeningen

1 Maak een goede zin. Gebruik het aangegeven werkwoord en let ook op de tijd.

- 1 Er _____ (lopen) een kudde schapen op de smalle weg zodat wij niet verder konden rijden.
- 2 Tijdens de betoging _____ (zijn) een aantal herrieschoppers opgepakt.
- 3 In dit grammarboek _____ (komen) een grote hoeveelheid onderwerpen aan de orde.
- 4 Door de hevige regen _____ (komen) vorige week een grote hoeveelheid modder naar beneden.
De massa _____ (bedelven) een aantal huizen.
- 5 U _____ (moeten) erop letten dat een aantal Latijnse woorden nog een Latijns meervoud _____ (hebben).
- 6 De musea in Nederland _____ (zijn) meestal 's maandags gesloten.
- 7 De massamedia _____ (kunnen) worden verdeeld in publieke en commerciële media.
- 8 Een zwerm _____ (zijn) een hoeveelheid vogels, insecten of vleermuizen die schijnbaar als één groep _____ (bewegen), net als een school vissen dat _____ (doen).
- 9 Een verzameling _____ (zijn) een collectie van verschillende voorwerpen die iemand verzameld _____ (hebben).
- 10 Na de vergadering _____ (blijven) een aantal mensen nog napraten over de beslissing die op de vergadering was genomen.

2 Vul een vorm van het werkwoord *zijn* in.

- 1 Het aantal leerlingen op die school _____ in enkele jaren tijd verdubbeld.
- 2 Slechts een van de aanwezigen _____ het niet met het voorstel eens. (v.t.)
- 3 Kun je een buisje aspirine voor me meebrengen; dit _____ leeg.
- 4 Het _____ zo koud buiten dat het water binnen _____ bevroren. (v.t.)
- 5 Waarom _____ je niet op school? O, ik _____ maar eens een dagje thuisgebleven.
- 6 Wat een stel leuke kinderen _____ dat!
- 7 Er _____ een massa mensen op de been die allemaal naar de wedstrijd gingen kijken.
- 8 In grote steden zoals Amsterdam, Londen en Parijs _____ veel musea.
- 9 Wat een troep _____ dat! De schoonmakers hebben het gelukkig snel opgeruimd!
- 10 Negen maanden wachten _____ een hele tijd!

3 Vul een vorm van het werkwoord *hebben* in.

- 1 Een aantal van de mensen die ik _____ aangeschreven, _____ niet gereageerd.
- 2 De opera *Aida* met al die paarden _____ destijds veel indruk op mij gemaakt.
- 3 Jan, die hier bijna dertig jaar _____ gewerkt, wordt waarschijnlijk toch ontslagen.
- 4 Kees _____ het de hele dag over zijn vakantie waarin hij weinig plezier _____ . (v.v.t.)
- 5 Toen haar moeder overleed, _____ Jeanne veel aan haar vriendin.
- 6 Sinds die twee iets met elkaar _____, zie je ze altijd samen.
- 7 Spreek jij Jan nog? Ik moet nog geld van hem _____ .
- 8 Marga _____ iets van een koningin, ze lijkt ook wel een beetje op Beatrix.
- 9 De chef gaf in zijn toespraak aan hoe hij het voortaan wilde _____ .
- 10 _____ is _____ ; krijgen is de kunst.